

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, a 30 de juliol del 2019.

Reunida la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del magistrat Sr. Albert ANDRÉS PEREIRA, que ho és del Tribunal Superior de Justícia, i els magistrats Sr. Vincent ANIÈRE i del Sr. Carles CRUZ MORATONES, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- En data 3.10.18 el Tribunal de Batlles va dictar Sentència i va decidir :

“Primer.- que cal estimar parcialment la demanda reconvençional interposada per la defenent, això és la societat mercantil andorrana per accions “G, SA”, pel que ha de declarar i declara resolt el contracte privat subscrit per la darrera amb els Srs. X.G.G i M.Q.C en data 29 de març del 2001 –figurant aquest documentat a les actuacions per aportació de còpia del mateix a l’escrit de demanda-; estimar en part la demanda principal interposada pels actors, és a dir els Srs. X.G.G i M.Q.C, el que comporta la condemna de la mercantil “G, SA” a satisfer als darrers la quantitat de cinquanta-vuit mil cent cinquanta-vuit euros amb cinquanta-cinc cèntims (55.158,55.- EUROS), això és en concepte dels honoraris professionals del projecte executiu i de la direcció d’obra relatiu a l’ampliació i reforma de l’establiment hotelier “APH” d’Andorra la Vella, juntament amb els interessos legals produïts d’ençà la data de contesta a la demanda i fins que sigui íntegrament satisfeta; estimar íntegrament la demanda interposada per l’agent reconvençional Sr. A.M.S, condemnant doncs als Srs. X.G.G i M.Q.C a satisfer, amb caràcter solidari entre ells, al Sr. A.M.S, la quantitat de tres-cents setanta mil dos-cents vint-i-vuit euros amb vint-i-vuit cèntims (370.228,28.- EUROS), augmentada dels interessos legals produïts des de la data de la contesta a la demanda reconvençional i fins que aquella sigui íntegrament satisfeta.

Altrament procedirà imposar les costes processals d'aquesta instància segons s'ha articulat i raonat en el darrer Considerant."

II.- Contra l'esmentada resolució formula recurs d'apel·lació les representacions processals dels Srs. X.G.G i M.Q.C així com de la societat G, SA.

La representació processal dels Srs. X.G.G i M.Q.C, en virtut dels arguments que exposa en el seu escrit de conclusions de data 5.2.19, demana que es dicti sentència revocant parcialment la Sentència recorreguda i dictar-ne una altra, donant lloc a totes les seves pretensions i denegant la totalitat de les pretensions de les parts adverses, i en particular que :

- Es condemni la societat G, SA, a pagar als Srs. G i Q l'import total de 497.222,86 € pels motius exposats en el cos del escrit de conclusions de 13.11.13, quantitat que podrà ser corregida a la baixa, reduint-la de l'import més baix entre :
 - o L'import que la societat G, SA, haurà pagat directament al Sr. A.M.S en concepte d'honoraris per motiu de la direcció i coordinació d'obra relativa a l'ampliació i reforma de l'APH fins al 30.7.05
 - o l'import corresponent als 2/3 dels honoraris totals dels Srs. G i Q per motiu de la direcció de l'obra, menys la quantitat de 9.917.-€.
- Declarant que l'Hble Tribunal de Batlles s'ha pronunciant *ultra petita*, segons l'exposat en el punt 9.1 de la manifestació NOVENA del escrit de conclusions.
- Pronunciant-se segons l'indicat en el punt 9.4 de la manifestació NOVENA del cos de l'escrit.
- Condemnant les parts adverses al pagament dels interessos legals i de totes les costes processals ocasionades en primera i segona instància, honoraris de procurador, d'advocat i de pèrits inclosos.

La representació processal de la societat G, SA, en virtut dels arguments que exposa en el seu escrit de conclusions de data 5.2.19, demana que es dicti sentència revocant parcialment la Sentència del 3.10.18 i substituir-la per altra que, estimi la demanda reconvençional formulada per aquesta part i condemni els Srs. G i Q a satisfer a G, SA la suma de 447.373,51.-€, confirmant la resta de pronunciaments de la sentència d'instància.

Altrament, demana que s'imposin les costes processals del present recurs d'apel·lació als apel·lats, inclosos honoraris d'advocat i de procurador a acreditar en període d'execució de sentència.

III.- La representació processal del Sr. A.M.S per escrit de contesta a les conclusions de data 14.2.19 sol·licita que es confirmi la sentència apel·lada.

En data 28.2.19 la representació processal de la societat G, SA presentà el corresponent escrit de contesta a les conclusions sol·licita que es desestimi el recurs interposat pels Srs. G i Q, dictant sentència en el sentit interessat en el seu escrit de conclusions, i imposant les costes processals de segona instància, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador, a l'adversa.

La representació processal dels Srs. G i Q va formular el seu escrit de contesta a les conclusions en data 28.2.19, i en virtut dels arguments exposats, sol·licita l'estimació de totes les peticions formulades pels Srs. G i Q, i la denegació de les de la societat G, SA així com la seva condemna al pagament de totes les costes processal d'aquesta part, ocasionades, entre altres, per motiu de la presentació de recurs d'apel·lació formulat per la societat G, SA.

Ha actuat com a magistrat ponent el Sr. Carles CRUZ MORATONES.

FONAMENTS DE DRET

PRIMER.- En el present procediment, la part agent, els arquitectes Srs. X.G.G i M.Q.C reclamen front la part defenent G, SA com a propietària de l'obra i promotora de la reforma i ampliació de l'HAP d'Andorra la Vella, el pagament de la resta dels honoraris pendents per la seva intervenció professional en la dita obra; també reclamen a l'arquitecte Sr. A.M.S una tercera part dels honoraris que hagi percebut de la propietat per la seva tasca professional de direcció i coordinació de l'obra, segons pacte amb ell.

Contra tal demanda, les parts defenents varen oposar-se i varen formular les seves respectives demandes reconvençionals.

La sentència d'instància estima parcialment la demanda principal, la demanda reconvençional de G, SA i estima íntegrament la demanda reconvençional del Sr. M.

Contra tal decisió s'alcen els agents principals i la defenent G, SA.

SEGON.- Fets provats

- I) Per contracte de 29.3.2001 els arquitectes Srs. G i Q, amb despatx professional a Espanya varen acceptar l'encàrrec professional de la societat G, SA propietària de l'HAP del projecte de reforma i ampliació d'aquest Hotel. En el dit contracte s'inclouïa la redacció del projecte bàsic o constructiu (en endavant PB); la redacció del projecte executiu (PE) i la direcció i coordinació de l'obra (DO) i en aquesta direcció es comptava amb la col·laboració (acceptada per la propietat segons Annex I al contracte) la participació de l'arquitecte andorrà Sr. M qui portaria el pes més important en aquesta tasca.
- II) En el dit contracte no es diu res sobre la fórmula de càlcul dels honoraris del PB (o projecte constructiu), del qual ja s'havien cobrat quantitats a compte abans del contracte escrit. Pel que fa als honoraris del PE es pacte que seran d'1,9% sobre el pressupost d'execució material, i sobre la fórmula pels honoraris de la DO es fixa el mateix percentatge però referit a les certificacions d'obra.
- III) Entre els arquitectes espanyols i l'arquitecte andorrà es va acordar que els honoraris per DO es repartirien en 2/3 pel Sr. M i el restant 1/3 pels altres dos arquitectes.
- IV) També de manera verbal la propietat va encarregar als arquitectes G i Q la realització del projecte d'interiorisme de l'Hotel (PI)
- V) Pel PB els arquitectes G i Q varen percebre la suma total equivalent en euros de 228.384,61€ (199.836,52€, en diversos pagaments, més 28.548,08€) en les dates respectives d'1.6.01 i 6.7.01. Aquest import es va calcular sobre el pressupost estimatiu d'aquells moments equivalent a (12.020.242,09€,)
- VI) Pel PE van cobrar la suma de 296.889,98€ en 8.4.03, calculat sobre el pressupost estimatiu en aquells moments equivalent a 15.625.788,42€.
- VII) Per DO van cobrar la suma de 14.884,39€ com ja reconeixen en la pàgina 3 *in fine* de la seva demanda.
- VIII) En data 30.7.05, els arquitectes varen resoldre el contracte d'arrendament de serveis quan s'estava en la fase de direcció d'obra (DO) i van abandonar l'obra. Fins aquell moment la prova pericial ha acreditat que l'obra executada havia ascendit a 9.735.076,61€. A partir d'aquell moment el Sr. M va fer-se càrrec en solitari de la DO i va percebre a partir d'aquest moment els honoraris convinguts amb la propietat.

- IX) El Sr. M va percebre dels arquitectes G i Q la suma total de 60.101,30€ (factura 4.4.05, volum 2 del dictamen) per la feina anterior al 30.7.05 per la seva tasca de col·laboració amb la DO. Ell no va intervenir en res que tingués relació al PB, al PE ni al PI (Projecte d'interiorisme) de l'Hotel.
- X) L'obra es va acabar el dia 28 de febrer (o març, doncs hi ha contradicció en el dictamen pericial) de 2017, data de la recepció provisional entre la constructora i la propietat.

TERCER.- Pressupost d'execució material i cost real final de l'obra. Diferències.

La primera qüestió que separa a les parts és la forma de càlcul dels honoraris dels arquitectes agents. Aquests defensen que el càlcul s'ha de fer sobre el cost real final de l'obra (que la pericial fixa en 19.268.825,08€). Mentre que la propietat estima que cal estar pel que fa al PB i al PE sobre el "pressupost d'execució material" (PEM) de l'obra en el moment en que es liquidava cada partida d'honoraris del Pb i del PE..

Efectivament com argumenta la propietat són qüestions diferents. El primer és un "pressupost" és a dir una estimació global del cost de l'obra abans de ser executada (sense incloure ni les despeses generals ni el benefici industrial ni els impostos) i que serveix de referència per diverses actuacions davant les administracions públiques (liquidació provisional i definitiva de les taxes de les llicències municipals; honoraris col·legials), entre d'altres. Es tracta d'una previsió en la qual no es té en compte ni les despeses generals, ni el benefici industrial ni els impostos, com ja hem dit. Aquest concepte no pot ser desconeguts pels arquitectes demandants.

Per contra, el cost real final de l'obra és com la seva denominació indica, la xifra final resultant de l'execució de tota l'obra, tant el que ja estigués pressupostat, com els sobre costos afegits (bé sigui per treballs fora de pressupost, encariment de preus dels materials o de la mà d'obra, imponderables climatològics o d'altra naturalesa que retarden l'execució i augmenten la despesa sobre tot de personal, etc.) que són pràcticament inevitables en qualsevol obra, els quals forcen una desviació de la despesa, com també les despeses generals, el benefici industrial i els impostos. Aquest concepte ja no és una avaluació global anticipada, un pressupost, sinó que ja es una dada empírica dels costos invertits.

QUART.- Honoraris per la redacció del Projecte Bàsic (PB) i pel

Projecte d'Execució (PE).

Feta aquesta distinció necessària per a resoldre la polèmica entre les parts, hem de dir que els arquitectes agents sostenen que se'ls deu la diferència entre el que els van pagar dels honoraris de PB i PE en els anys 2001 i 2003 respectivament, a la vista del cost real final de l'obra. Però això no és el que es va pactar. El que es va pactar en el contracte de 29.3.01 (pacte Sisè) era que el PE es calcularia sobre la base de l'estimació global que constitueix el PEM i que la DO es calcularia sobre les certificacions d'obra presentades pel constructor i/o sotscontractistes. Per tant, ja tenim establert que el PE calia calcular-ho sobre el PEM d'aquell moment i així es va pagar, com hem reflectit en els fets provats.

Per la seva banda tot i que el PB no està referit en el contracte, el cert és que pels documents 1 i 2 annexats a la demanda es constata que també van ser satisfets segon el PEM de cada moment. És a dir, que es va calcular inicialment que el cost d'execució material podria rondar els 1.750.000.000 PTA (any 2000) abans fins i tot de signar el contracte escrit, i posteriorment es va estimar que el cost podria rondar el 2.000.000.000PTA i es va pagar la diferència. O sigui que tant el PB com el PE es van pagar en els anys 2001 i 2003 segons l'estimació global que calculaven com a PEM les dues parts. En cap moment consta que s'hagués pactat que els dits honoraris de PB i PE s'actualitzarien un cop es conegués el cost real final de l'obra.

En canvi, el que si es va pactar –i entra dintre de la lògica de la intervenció en una obra i la pràctica professional- que els honoraris de la DO fossin en funció de les successives certificacions d'obra que lliurés el constructors (i/o sotscontractistes) a mesura que s'anessin executant les obres. D'aquí que hagi resultat molt útil la prova pericial que ha pogut precisar (i les parts han acceptat la seva conclusió en aquesta alçada) que l'obra executada quan es va resoldre de manera unilateral el contracte per part dels agents, es xifrés en la suma de 9.735.076,61€. Aquesta xifra ens serveix de base de càlcul per determinar els honoraris de la DO.

No podem compartir els arguments dels agents de que pel fet que s'actualitzés la xifra d'estimació global del projecte bàsic i del projecte executiu, significués que la propietat admetia que al càlcul d'honoraris calia actualitzar-lo fins i tot anys després de la redacció de cada projecte, segons el cost final real de l'obra. El que s'actualitzava era l'estimació global *a priori* del PEM per poder pagar els honoraris en el moment de l'entrega del producte acabat (bé el PB o bé el PE). Hem de pensar que pot donar-se el cas de que un professional redacti aquestes projectes però que després l'execució i/o la direcció d'obra sigui a càrrec d'un altre professional, cosa

que significa el caràcter independent de cada encàrrec professional.

En conseqüència, i llevat que no hi ha cap acord que digui el contrari, els arquitectes varen cobrar els seus honoraris en els anys indicats segons varen lliurar els PB i PE a la propietat i varen percebre els honoraris respectius que ja hem indicat en els fet provats. Tampoc és cert que G, SA hagi reconegut en conclusions que els honoraris del PB i PE s'haguessin pactat segons el preu final de l'obra, sinó que ho va negar -com havia fet a la contesta i a la rèplica-. El que ha manifestat és que aquest cost final (a partir de les certificacions d'obra) sí era de referència per calcular els honoraris de la DO a percebre fins el 30.7.05 que es quan es va posar fi a la relació contractual (per cert, sense oposició de la propietat). I el fet que de manera subsidiària també inclogués els honoraris del PE igual que els de la DO només podia respondre a que li era més favorable i obtenir així un saldo al seu favor (com així va obtenir de la sentència).

Aquest motiu no pot prosperar

CINQUÈ.- Honoraris per direcció i coordinació de l'obra (DO).

Pel que fa la partida d'honoraris per la DO (la sentència equipara erròniament amb els honoraris de PE, quan ja hem vist que el pacte era diferent) no hi ha discussió en aquesta alçada doncs les dues parts accepten que el cost executat en el dia 30.7.05 era de 9.735.076,61€ i aplicat el coeficient de l'1,9% el resultat és un total de 184.966,46€.

D'aquesta suma cal descomptar els 14.884,39€ que ja admeten haver percebut els agents per aquesta partida i el saldo final al seu favor és el de **170.082,07€**

Aquesta reclamació ha de prosperar

SISÈ.- Honoraris del Projecte d'interiorisme (PI)

En aquest motiu la sentència d'instància sosté que la prova pericial ha demostrat que el projecte redactat pels arquitectes agents era incomplet i que això justifica que no tinguin dret a reclamar tots els honoraris meritats (180.300€) sinó que havent ja percebut la suma de 60.100€ com a bestreta, els seus honoraris merescuts ja han estat satisfets per la feina realitzada (de manera incompleta).

Segons la prova pericial de P (pàg. 18 a 21 del dictamen) de manera molt raonada explica el dictamen que l'import de 180.000€ facturats pels

arquitectes redactors del projecte d'interiorisme són correctes atenent que: a) encara que hi ha mancances en el projecte en sí, moltes d'elles venen incorporades en el PE amb el que està molt interrelacionat amb la qual cosa, aquelles restants mancances estan compensades per la factura presentada per honoraris; i b) que un projecte d'urbanisme (a l'igual que hem dit amb els PB i PE) no es facturen per certificacions d'obra, sinó per hores efectives de treball (que es desconeixen) o pel P.E.M que en aquest cas, i, sense tenir en compte la despesa d'habitacions dúplex del bloc C ni la comanda per portes i panelacions posteriors a la resolució del contracte, ja justificaria l'import facturat.

D'acord amb el que em dit, la suma a pagar pel PI serà la de **120.200€** (180.300€ menys 60.100€).

En conseqüència, aquest motiu ha de ser estimat.

SETÈ.- Retribució pendent al Sr. M S.

Per començar hem de resoldre el vici atribuït a la sentència pels arquitectes demandants de la incongruència *ultra petita* en concedir més del que demanava en la seva demanda reconvençional.

Com ja dèiem en la nostra STJC 247/13, entre d'altres “ *III.- En efecte, és cert que el principi de congruència i el principi dispositiu que regeixen les decisions dels Tribunals civils, exigeixen que la decisió que es prengui s'ha d'ajustar al petitum de la demanda, havent-se de pronunciar el Tribunal sobre tots els punts sotmesos a la seva jurisdicció, ja que en cas contrari s'incorre en incongruència per omissió, no concedint més del que demanava l'agent (incongruència ultra petita), ni una cosa diferent a la sol·licitada (incongruència extra petita), ni atorgant menys del que admet el mandat (incongruència citra petita).*”.

Com es pot llegir en la seva demanda reconvençional, el Sr. M reclamava als seus col·legues i associats fins al 30.7.05 el pagament d'uns honoraris pendents de 35.795,18€, com recull el Resultant III de la sentència d'instància. Doncs bé, la decisió que ara s'impugna li atorga el dret a cobrar dels agents la suma de 370.228,28€, com “estimació íntegra” de la seva demanda reconvençional, és a dir, en concepte d'honoraris deguts.

Òbviament això és una clara violació del principi de congruència de la sentència i una violació greu del dret a un judici just (art. 10 de la Constitució) amb especial menció al dret de defensa dels agents principals. I

a més, es justifica de manera conscient aquesta decisió en la part final del III Considerant quan es diu: *“Encara que segons el principi de congruència processal que obliga al Jutgador a no poder concedir més enllà d’allò demanat per les parts, cal condemnar als agents... a satisfer de forma solidaria entre ells, al Sr. A.M.S, la quantitat de370.228,28€ al considerar que el “petitum” de la demanda reconvençional del Sr. A.M s’ha ampliat en l’escrit de conclusions on el referit hi fa constar que la representació del Sr. Antoni M demana el pagament de tots els honoraris que li corresponen i que no li ha cobrat dels agents, superant la primera petició de condemna de ...35.795,18€.*

Aquesta decisió s’ha de revocar de manera ineludible i contundent perquè no està ajustada a Dret per diverses raons. La primera és que no consta que en l’escrit de conclusions del Sr. M hagi augmentat la suma de la seva pretensió, segons consta en la lectura dels folis 1.112 a 1.117 en els quals per cert no fa cap referència al manteniment de la seva pretensió reconvençional.

En segon lloc, perquè encara que no hagués fet, hauria alterat de manera improcedent el termes de la litis amb la corresponent indefensió a la part contrària que no hauria pogut articular arguments i mitjans probatoris per desarticular aquesta ampliació. I en tercer lloc, perquè en la nostra sentència de 30.6.16 (FJ Cinquè) ja advertíem al Tribunal *a quo* que aquest agent reconvençional només reclamava per la seva participació en la direcció i coordinació de l’obra i no en la realització dels projectes bàsic, executiu i d’interiorisme en els quals no va intervenir, cosa que havia d’alertar de risc d’incongruència al Tribunal d’instància.

En conseqüència aquesta condemna ha de ser revocada de manera íntegra i substituir-la per la que a continuació exposarem.

Ja hem dit que no es discuteix en aquesta alçada que l’estat de l’execució de l’obra que els agents van intervenir fins el 30.7.05 era de 9.735.076,61€. Els honoraris pactats per aquesta tasca eren del 1,9%. Això suposa un total de 184.966,46€.

Aquesta xifra havia de dividir-se per terços, dos dels quals eren honoraris en favor del Sr. M (123.310,98€), com ja reconeixen els recurrents i la pericial (pàg. 42 del dictamen).

A compte dels seus honoraris, la pericial de P ha acreditat que el Sr. M va cobrar la suma anticipada de 108.101,30€, però en total fins al final de l’obra. Abans del 30.7.05 va cobrar únicament la suma de 60.101,30€

(factura 4.4.05, pàg. 22 del dictamen). Per tant, hem de convenir que ha quedat acreditat per la prova pericial que ha percebut únicament la segona suma (imputable a la liquidació amb els seus col·legues, perquè les altres sumes percebudes ja eren molt posteriors a la resolució contractual de 30.7.05 i ja es corresponien als treballs que ell sol va continuar en la DO de l'hotel ampliat i reformat). En conseqüència, al saldo al seu favor hauria de ser el de 53.292,68€ (123.310,98€ reconeguts pels agents, menys 60.101,30€ percebuts directament de la propietat en la data indicada, menys 9.917€ reconeguts com pagats pels agents). Però atès que només ha reclamat la suma de **35.795,18€** és aquesta la suma que serà objecte de condemna, per evitar incorre en incongruència *ultra petita*, i els agents principals li hauran d'abonar, sense condicions a partir d'aquesta sentència.

En conseqüència aquest motiu dels agents principals ha de ser estimat parcialment. No li han de pagar la suma de 370.228,28€, sinó la indicada de 35.795,18€.

VUITÈ.- Recurs de G, SA Danys i perjudicis per defectes constructius ocults

La demanda reconvençional interposada per la propietat de l'hotel s'ha vist reduïda en els seus conceptes pels que reclama únicament a la indemnització per danys i perjudicis derivats d'una sola partida de les reclamades, la de defectes ocults en la realització de l'obra. Distribueix en tres partides la seva reclamació: 1) defectes atribuïbles a defectes de disseny o de projecte (4.455,19€); 2) defectes atribuïbles a errors d'execució (238.918,32€) i 3) defectes atribuïbles a defecte de disseny o de mala execució a la piscina (204.000€).

Abans d'entrar en l'anàlisi de la prova pericial practicada sobre aquesta reclamació reconvençional, hem de fer algunes consideracions. La primera que no deixa de sorprendre que després de tant temps de funcionament de l'hotel (l'obra es va acabar en febrer o març de 2017, segons la pericial) no s'hagi fet cap reclamació anterior dirigida als arquitectes agents que la demanda reconvençional i que la que es fa (octubre de 2008) encara no tingui un anàlisi detallat dels suposats defectes constructius o de de disseny que pugui ser imputable a la Direcció Facultativa i hagi de remetre la seva determinació a una prova pericial. En segon lloc, la part reconvençional haurà d'acreditar que els defectes i) eren ocults (doncs és la única possibilitat de fer reclamacions posteriors als 15 dies de finalització de cada fase d'execució, segons es va pactar en el Pacte Segon lletra E) *in fine* del contracte ; ii) que són atribuïbles a la participació

dels arquitectes, bé en el projecte o bé en la supervisió general de l'execució que la seva responsabilitat els atribueix fins al 30.7.05 (supervisió que recordem era compartida amb el Sr. M al qual no consta que se li hagi plantejat cap reclamació i que, per contracte, tenia la responsabilitat d'exercir el control i revisió detallada de tots els treballs, les unitats d'obra a executar i de llurs materials, el control temporal de l'obra i el control d'execució de les certificacions d'obra amb el compromís de visitar l'obra amb la presència necessària i com a mínim setmanalment (annex I del contracte, foli 52); iii) que això s'havia esdevingut abans del 30.7.05 en que finalitzaren la relació contractual a instàncies dels arquitectes G i Q però sense cap oposició (coneguda) de la propietat. I en tercer lloc, que atesa la qüestió tan tècnica i complexa ens ha semblat que la prova pericial era més fiable que la prova testifical practicada amb testimonis que, o bé, podien tenir algun interès en no comprometre la responsabilitat de l'empresa que els te contractats o bé no perjudicar els interessos futurs d'aquesta empresa.

NOVÈ.- Fetes aquestes consideracions, cal entrar recordar la responsabilitat dels arquitectes en un procés constructiu. Per fer-ho recordarem que en la nostra STJC 240/08 dèiem: *"...hem de concordar amb el recurrent en què l'arquitecte superior que dirigeix una obra no respon de tots els defectes que aquesta pugui presentar, sinó exclusivament dels vicis o defectes del projecte, dels del sòl o de la cimentació, d'aquells que afectin els elements essencials de l'obra, vigilant la seva adequació al projecte, especialment en els aspectes estructurals i fins i tot d'aquells defectes generalitzats que es puguin detectar a simple vista, mentre que no entra dins de les funcions d'un arquitecte superior comprovar la idoneïtat del material que s'instal·la en l'obra que ell dirigeix, encara que en el supòsit que el director de l'obra es faci càrrec a més de controlar la seva execució respondrà igualment de verificar que els materials emprats en l'obra són els adequats i la seva correcta instal·lació."*

Dit això, cal examinar la prova pericial. Les conclusions del perit (pel debat que es ventila en aquesta segona instància) són les següents:

- 1) Els treballs extres en l'excavació no van ser imputables a la realització del projecte d'excavació (pàg. 27 del dictamen);
- 2) No va haver sobre cost d'excavació (pàg. 31);
- 3) Certes mancances en el projecte d'instal·lacions però cap mancança en el PE pel que fa l'arquitectura (pàg 37);
- 4) Modificacions en el projecte constructiu posteriors al 30.7.05 i no vinculades a defectes en els projectes PE i PB (pàg. 38);
- 5) La DO a càrrec dels tres arquitectes va ser correcta (pàg. 47);
- 6) La documentació del projecte d'interiorisme es considera correcta com el desenvolupament de les tasques de DO i no hi ha errors

que justifiquin increment de cost (pàg. 49);

- 7) Defectes de disseny de projecte: a) filtracions d'aigua aparcament 1 (cost de reparació 1.650€, pàg. 51 i 55); b) lampisteria defecte en el disseny del sistema d'aigua calenta sanitària (cost 2.000€ pàg. 54 i 56); defecte en la ventilació alta i baixa del local de gasoil (cost 493,94€, pàg. 54 i 56).
- 8) Es desconeix l'origen de les filtracions de la piscina.

Com és pot constatar només existeixen uns defectes atribuïbles al PE que poden ser imputats als arquitectes agents per defectes en el disseny del PE. I l'import total d'aquestes reparacions és el de 4.143,94€. La resta de defectes són imputables a l'execució i no a la supervisió de la DO (a càrrec dels tres arquitectes, en més èmfasi en el Sr. M perquè era qui s'havia compromès a una visita setmanal, com també destaca la pericial en la pàg. 66 del seu dictamen definitiu) perquè el perit ja conclou que la direcció d'obra per part dels arquitectes va ser correcta. Pel que fa als defectes de la piscina, la pericial no ha pogut determinar el seu origen o causa. I encara més, tampoc s'ha demostrat que aquests defectes d'execució esdevinguessin abans del 30.7.05, data en la que va finalitzar la supervisió dels arquitectes G-Q i va restar únicament el Sr. M. I finalment, tampoc se li ha demanat al perit cal aclariment sobre si els defectes constructius ressenyats en el dictamen provisional eren ocults o no a la data de 30.7.05, cosa molt transcendental en relació al pacte Segon lletra E) *in fine* del contracte 29.3.2001 que ja hem esmentat.

Així doncs la demanda reconvençional només pot prosperar en una petita part que és la quantificada per defectes en el disseny del projecte per import de **4.143,94€**

DESÈ.- Costes de la instància

Els agents principals impugnen la decisió de la instància de no imposar les costes de la instància a cap de les parts demandants reconvençionals (Sr. M i G, SA). Pel que fa al primer perquè manifesta que ha actuat amb temeritat i mala fe doncs afirma haver cobrat 60.101,30€ en lloc de 108.101,30€, però com ja hem dit no ha estat així. En conseqüència, la demanda reconvençional del Sr. M ha estat estimada íntegrament i la demanda principal contra d'ell desestimada. Això justifica la imposició de totes les costes derivades de les dues demandes, hagin de ser imposades als agents principals, com ja decideix encertadament la sentència.

Pel que fa a les costes de la demanda reconvençional de G, SA, hem

de dir que la simple declaració de la resolució del contracte de 29.3.2001 que li estima la sentència d'instància no justificaria la no imposició de les costes per una estimació parcial perquè aquella resolució contractual ja havia estat declarada per la part contrària en 30.7.05 sense haver cap oposició de la propietat. Però en haver estat estimada parcialment la reclamació econòmica de la seva demanda reconvençional justifica *per se* la no imposició de les costes de la instància de la demanda reconvençional que va interposar. Per tant, aquest motiu ha de ser desestimat.

ONZÈ.- L'èxit parcial del recurs del Srs. G-Q s'ha de traduir, en matèria de costes processals, en la no imposició de les costes d'aquesta alçada (arg. Novel·la 82, cap. X).

L'èxit parcial del recurs de G, SA s'ha de traduir, en matèria de costes processals, en la no imposició de les costes d'aquesta alçada (arg. Novel·la 82, cap. X).

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

I) **ESTIMAR PARCIALMENT** els recursos d'apel·lació interposats per la representació processal dels Srs. X.G.G i M.Q.C i de G, SA contra la Sentència dictada per l'Hble. Tribunal de Batlles en data 3 d'octubre de 2018, que revoquem parcialment en el sentit de:

A) Estimar parcialment la demanda principal i condemnar a la societat G, SA al pagament als Srs. X.G.G i M.Q.C de la suma de **290.282,70€** (170.082,70€ més 120.200€) més els interessos legals des de la contesta a la demanda. No fem pronunciament de les costes causades per aquesta demanda.

B) Estimar la demanda reconvençional interposada pel Sr. A.M.S i condemnar als Srs. X.G.G i M.Q.C a pagar-li la suma de **35.795,18€** més els interessos legals des de la contesta de la demanda reconvençional. No fem pronunciament de les costes causades per aquesta demanda reconvençional.

C) Estimar parcialment la demanda reconvençional interposada

per G, SA i condemnem als Srs. X.G.G i M.Q.C a pagar la suma de **4.143,94€** més els interessos legals des de la contesta de la demanda reconvençional per defectes de disseny en el projecte constructiu. No fem pronunciament de les costes causades per aquesta demanda reconvençional.

D) No fem pronunciament de les costes causades en aquesta alçada derivades dels dos recursos.

E) Mantenim la resta del pronunciament

Aquesta resolució és ferma i executiva.

Així per aquesta nostra resolució, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-